

<https://doi.org/10.15407/socium2021.03.152>
УДК 303.62-0.53(477)

Creative Commons Attribution 4.0 International

Людоговська К.В., координатор проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: karina.lyudogovska@knu.ua, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7250-7650>,

Бурак Д.І., асистент проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: karubamid26@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4555-1167>

ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: III КВАРТАЛ 2021 Р. (ЕКОЛОГІЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЛАСТИКОВИХ ПАКЕТІВ, ВОЛОНТЕРСТВО, КОНФЛІКТИ В СОЦМЕРЕЖАХ)

Показано результати опитувань інноваційного молодіжного проєкту U-Report за липень – серпень 2021 р.: ставлення молоді до проблем екології та використання пластикових пакетів, волонтерство, конфлікти і булінг у соціальних мережах.

Ключові слова: інноваційні методи опитування, U-Report, думка молоді, екологія, використання пластикових пакетів, волонтерство, конфлікти, соціальні мережі.

Liudohovska K.V., U-Report project coordinator, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Olexander Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: karina.lyudogovska@knu.ua, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7250-7650>,

Burak D.I., U-Report project assistant, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Olexander Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: karubamid26@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4555-1167>

DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: 3RD QUARTER OF 2021 (ECOLOGY AND USE OF PLASTIC BAGS, VOLUNTEERING, CONFLICTS IN SOCIAL MEDIA)

The paper presents the results of surveys of the innovative youth project U-Report for July – August 2021: the attitude of young people to environmental issues and the use of plastic bags, volunteering, conflicts and bullying in social media.

Keywords: innovative survey methods, U-Report, youth opinion, ecology, plastic bags use, volunteering, conflicts, social media.

Громадська організація “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізовує глобальний молодіжний проєкт U-Report (“Ю-Репорт”)¹.

¹ Приєднатися до U-Report можна за допомогою Telegram/Facebook/Viber, написавши “СТАРТ” на бот/сторінку UReportUkraine/U-Report Ukraine. Інформацію про проєкт і результати досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in

© Людоговська К.В., Бурак Д.І., 2021

Проект U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через Facebook Messenger, Telegram, Viber. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об'єднань і міжнародних організацій.

Сьогодні U-Report реалізується у 89 країнах світу та налічує понад 15 млн учасників.

В Україні кількість U-репортерів становить більше ніж 102 300 і постійно зростає. За 5 років існування проекту команда U-Report запустила понад 250 опитувань на актуальні теми для молоді та провела більше ніж 400 презентацій і тренінгів по всій Україні.

U-Report – простий спосіб молоді донести свою думку до осіб, які приймають рішення. У попередніх публікаціях можна ознайомитися з думкою молоді щодо стажування та працевлаштування [1], здоров'язберігаючих технологій в освіті [2], креативного потенціалу молоді [3] та навчання й роботи під час пандемії [4]. У цій публікації знайомимо читачів з новими результатами опитувань U-репортерів.

Опитування “Екологія та використання пластикових пакетів”. Опитування проводилося 8–16 липня 2021 р. в партнерстві з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України. У ньому взяли участь 3936 U-репортерів віком 14–34 роки. Результати опитування застосовувалися в інформаційних кампаніях Міністерства, а також в адвокації законопроектів про управління відходами, обмеження обігу пластикових пакетів на території України.

За результатами опитування, більшість опитаних (90,8%) позитивно ставляться до ідеї обмеження використання пластикових пакетів в Україні (N = 3936). Найбільше цю ідею підтримують U-репортери віком 14–17 років – 92,4%. Жінки частіше, ніж чоловіки, відповідають, що ставляться позитивно або, скоріше, позитивно (92,3% і 86,1% відповідно).

Екоторбинкою, багаторазовими мішечками у цілому користуються 91,1% респондентів (N = 3936). За частотою розподіл є таким: завжди – 21,4%; часто – 42,4%; інколи – 20,9%; рідко – 6,5% (рис. 1). Чим старшими є опитані, тим частіше вони зазначають, що користуються екоторбинками.

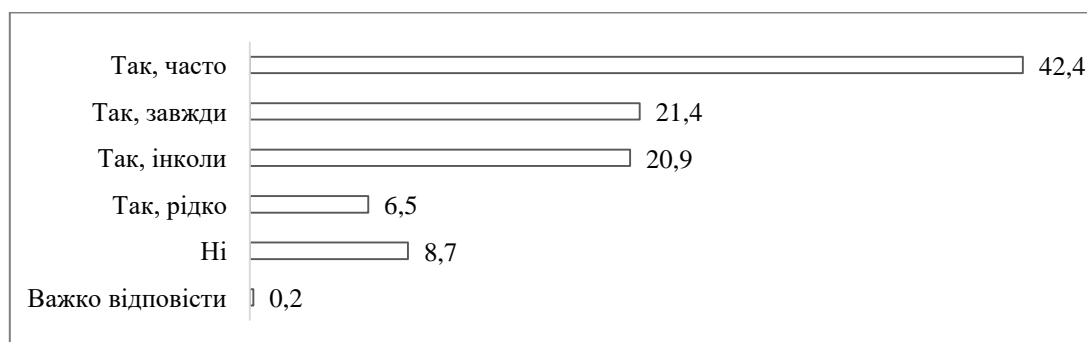

Рис. 1. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чи користуєтеся Ви екоторбинкою, багаторазовими мішечками?”, N = 3936, %

Більшість молодих людей (91,1%) відмовилися від використання пластикових пакетів (відповіді “так” і “скоріше, так”). За макрорегіонами, найбільшим відсоток респондентів, які відповіли ствердно, є на Заході – 93,1%. Розподіл за іншими регіонами є таким: м. Київ – 92,1%, Південь – 91,3%, Центр – 89,6%, Схід – 89,6%.

Отже, 91,1% опитаних стверджують, що повністю або частково використовують у своєму побуті багаторазові мішечки, а 90,8% позитивно ставляться до ідеї обмеження використання пластикових пакетів, що може свідчити про високу екологічну свідомість респондентів.

Опитування “Волонтерство”. Опитування проводилося 16–20 липня 2021 р. спільно з Українською волонтерською службою. У ньому взяли участь 3653 U-репортери віком 14–34 роки. За результатами опитування скориговано комунікаційну стратегію Української волонтерської служби щодо просування менш відомих сфер волонтерства. Дані були корисними для Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) і Міністерства молоді та спорту України для напрацювання концепції подальшого розвитку проекту “Волонтерська платформа” й аналізу проекту “Мій телефонний друг”.

Для дослідження рівня волонтерської активності респондентам було запропоновано обрати твердження, з якими вони найбільше згодні (N = 3653). Найчастотнішим є варіант: “іноді займаюся волонтерством” – 41,6%. Загальний розподіл (за спаданням) є таким: “не волонтеру, але хочу (планую)” – 27,2%; “не волонтеру і не хочу (не планую)” – 19,1%; “я активний/а волонтер/ка” – 11,8% (рис. 2).

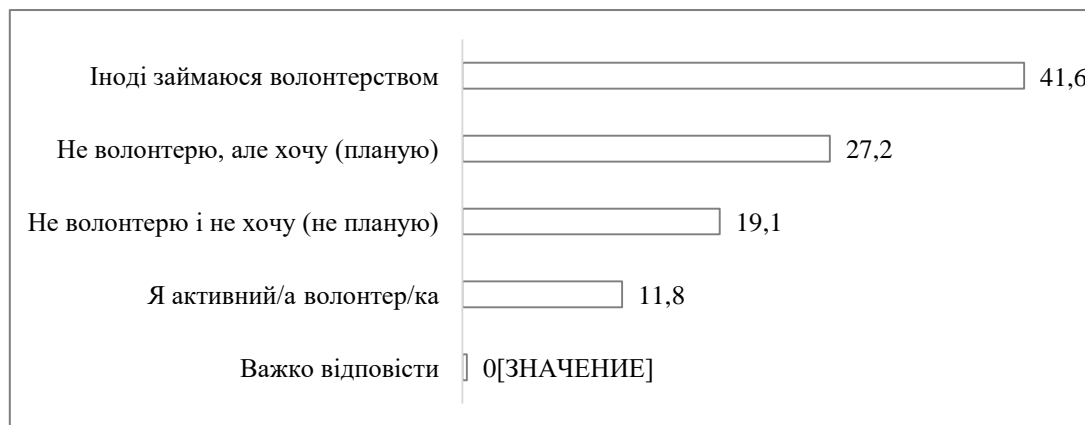

Рис. 2. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Оберіть твердження, з яким Ви найбільше згодні?”, N = 3653, %

Серед респондентів, які займаються волонтерством активно або іноді (за результатами відповідей на попереднє запитання), найпоширенішим джерелом пошуку волонтерських можливостей є особисті поради або знайомства (39,1%). Крім того, респонденти шукають можливості в соціальній мережі “Telegram” (27,1%), групи чи оголошення у соціальній мережі “Facebook” (20,4%), сайти організацій (16,6%), молодіжні

платформи з можливостями (14,7%), сторінки в соціальній мережі “Instagram” (14,6%) (рис. 3).

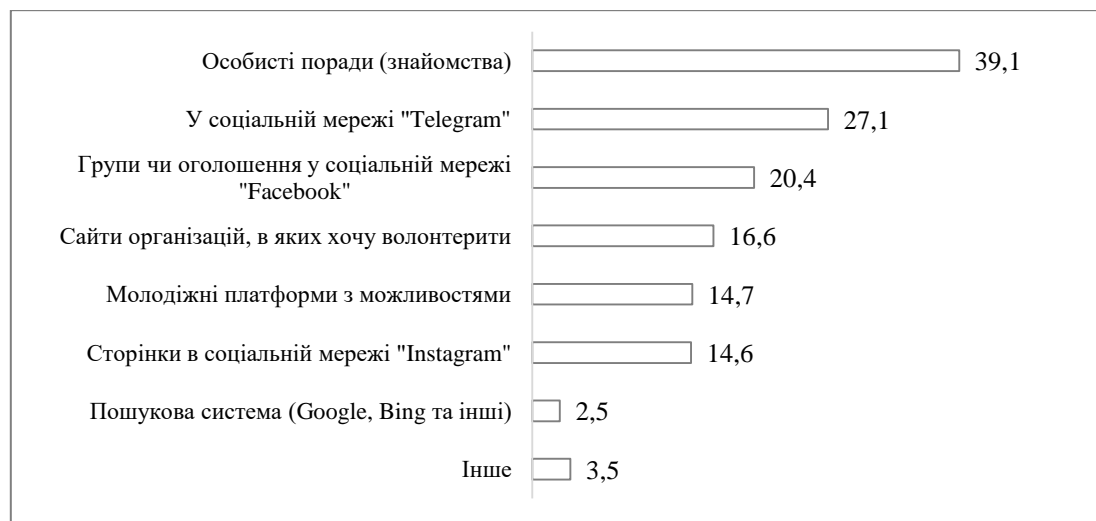

Рис. 3. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Де Ви найчастіше шукаєте волонтерські можливості (можна обрати декілька)?”, N = 1847, %

Вікові відмінності прослідковуються для категорії респондентів віком 18–19 років, вони обирають соціальну мережу “Telegram” (41,5%) частіше за інші джерела. Для опитаних віком 14–17 років однаково частотними є варіанти “соціальна мережа “Telegram” і “особисті поради” – 38,9% відповідно.

Найпоширенішим серед опитаних є волонтерство на фестивалях, заходах – 40,3% (N = 1783). Серед інших видів волонтерства, якими найчастіше займаються опитані, є: соціальна допомога (волонтерський рух “Будуємо Україну разом” (БУР), догляд за літніми людьми, допомога безпритульним і дітям) – 23,1%, екологічне та зоозахисне волонтерство (у притулках для тварин, на прибираннях та екологічних акціях тощо) – 20,9%; неформальна освіта (проведення тренінгів, лекцій тощо) – 17,7%; інтелектуальне волонтерство (переклади, пошук інформації, фактчекінг, консультації тощо) – 13,3%, волонтерство на базі молодіжних центрів – 10,4%; медичне волонтерство (в лікарнях і центрах реабілітації, паліативна допомога тощо) – 3,8% (рис. 4).

Серед респондентів, які займаються волонтерством, виявлено причини, що заважають спробувати себе в інших видах (N = 1765). Близько половини (45,4%) опитаних зазначали брак часу; обмежена інформація про можливості – 18,8%; нічого не заважає, пробує інші види – 14,2%; інші види не цікавлять – 13,9%; відсутність необхідних навичок – 10,7%. Чим старшими є респонденти, тим частіше вони зазначають брак часу як основну причину: 14–17 років – 35,9%; 18–19 років – 42,1%; 20–24 роки – 45,9%; 25–34 роки – 54,5%. Водночас прослідковується зворотна тенденція для варіан-

та “обмежена інформація про можливості”: 14–17 років – 28,2%; 18–19 років – 17,0%; 20–24 роки – 16,4%; 25–34 роки – 17,1%.

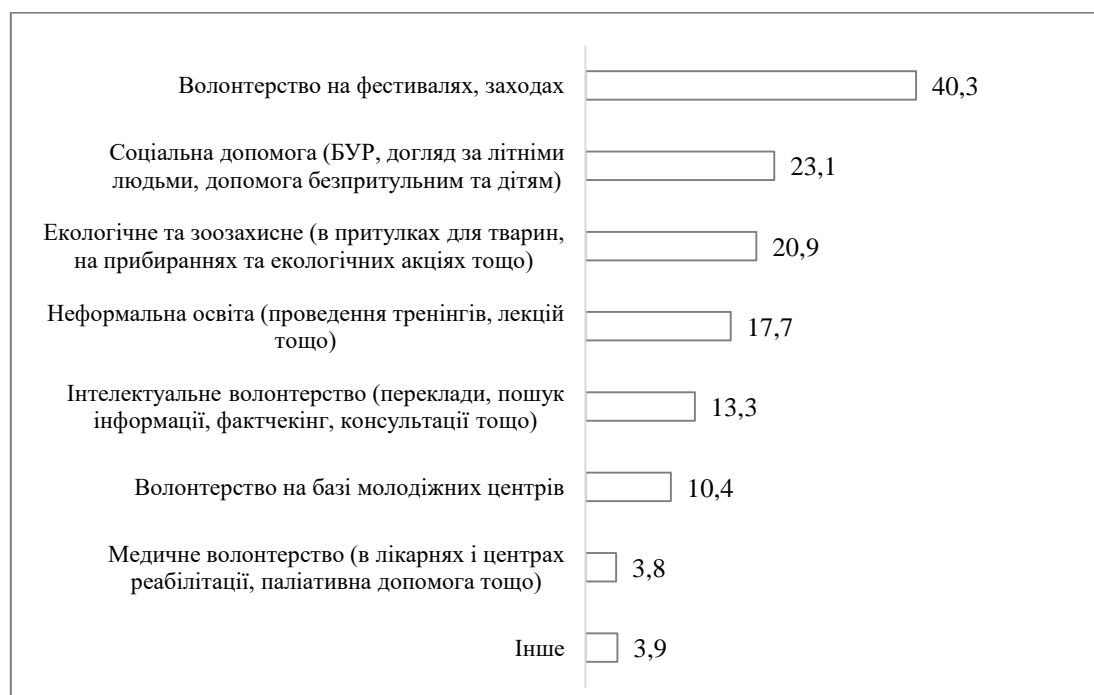

Рис. 4. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Якими видами волонтерства Ви найчастіше займаєтеся?”, N = 1783, %

Серед респондентів, які зазначили, що не займаються волонтерством, проте мають бажання, було досліджено основні перешкоди. Розподіл відповідей на запитання: “Що заважає почати волонтерити?” є таким (N = 964): брак часу – 39,1%; не знайшли цікаву організацію – 24,5%; важко знайти можливості – 19,3%; відсутність однодумців – 10,3%; нічого не заважає – 7,5%; неготовність робити щось безоплатно – 5,8%; нерозуміння мети (користі) волонтерства – 2,3% (рис. 5).

Щодо телефонного волонтерства (N = 3387), то за результатами опитування, 63,6% не знають про таке, щось чули – 18,6%, знають про таку можливість волонтерства – 17,8%.

Отже, тема волонтерства є досить актуальною для молоді України. Майже 42% респондентів зазначили, що періодично займаються волонтерством. Серед них 39,1% доєднується до ініціатив за рекомендації друзів і знайомих. Найпопулярнішим видом волонтерства є участь у фестивалях та заходах – про це зазначили 40,3% опитаних, які займаються волонтерством. Найпоширенішою причиною, чому молодь не доєднується до волонтерських активностей, є брак часу. Про це повідомили 39,1% опитаних, які не займаються волонтерством.

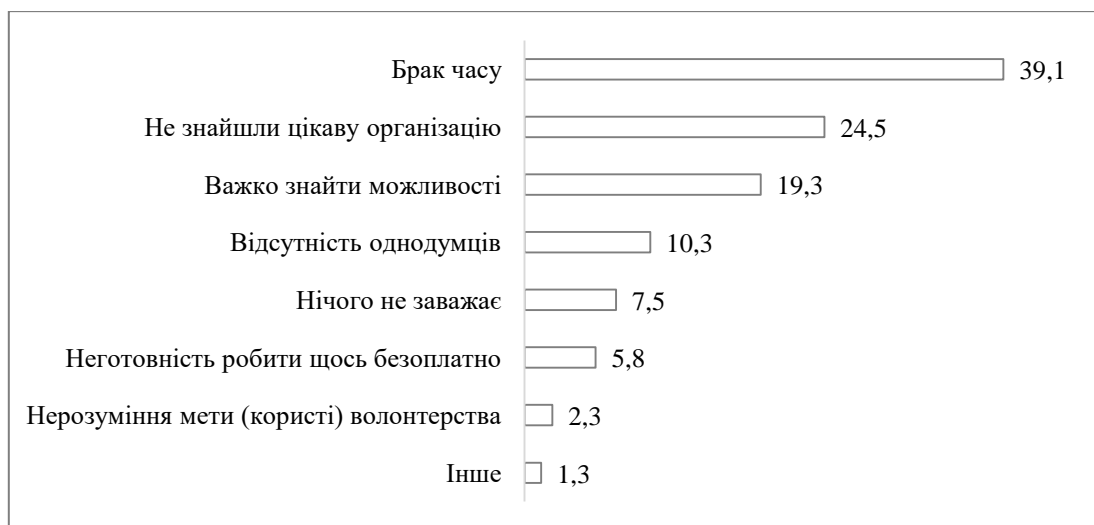

Рис. 5. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Що заважає почати волонтерити?”, N = 964, %

Опитування “Конфлікти в соціальних мережах”. Опитування проводилося 5–12 серпня 2021 р. спільно з ГО “Ла-Страда Україна”. У ньому взяли участь 1297 U-репортерів віком 12–19 років. Результати опитування будуть використанні для розвитку напрямку “Вирішення конфліктів мирним шляхом в молодіжному середовищі” у партнерстві з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ).

За результатами опитування, 63,8% респондентів стикалися з конфліктними ситуаціями в соціальних мережах у ролі спостерігача, учасника – 25,2%, не стикалися – 12,2% (рис. 6). Віковий розподіл серед опитаних, які стикалися у ролі спостерігача, є таким: 12–15 років – 57,7%; 16 років – 62,9%; 17 років – 67,8%; 18 років – 65,6%; 19 років – 63,4%; серед респондентів, які стикалися у ролі учасника, є таким: 12–15 років – 30,3%; 16 років – 27,2%; 17 років – 24,0%; 18 років – 20,1%; 19 років – 26,6%.

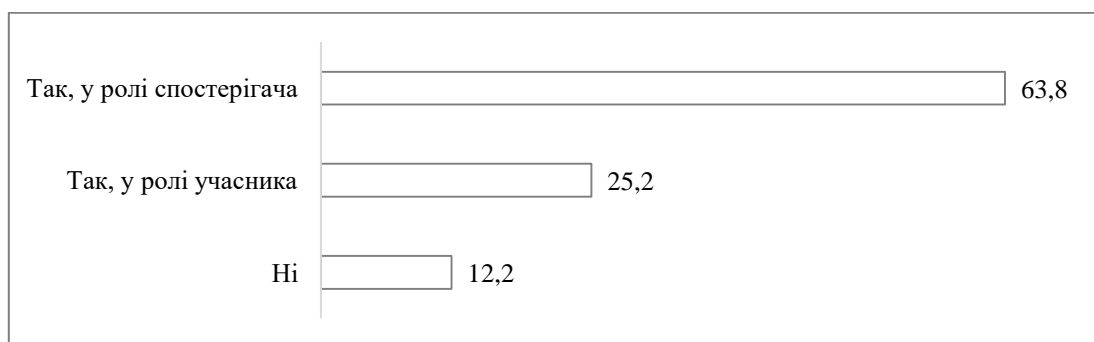

Рис. 6. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чи стикалися Ви з конфліктними ситуаціями у соціальних мережах?”, N = 1297, %

На думку більшості опитаних (88,8%), найчастіше конфліктні ситуації відбуваються у коментарях під публікаціями (N = 1264). Щодо проявів, то респонденти зазначали, що найчастіше стикалися з агресією в коментарях, спрямованою на інших – 56,0%; різкістю у відповідях, сарказмом, жорстким тролінгом, нецензурними висловлюваннями – 38,3%; булінгом у групових чатах класу, групи – 11,6%; агресією в коментарях, спрямованою на себе – 10,0%, грубощі в спілкуванні через особисті повідомлення – 8,5%; поширення особистої інформації, фото, відео без дозволу – 7,0% (рис. 7).

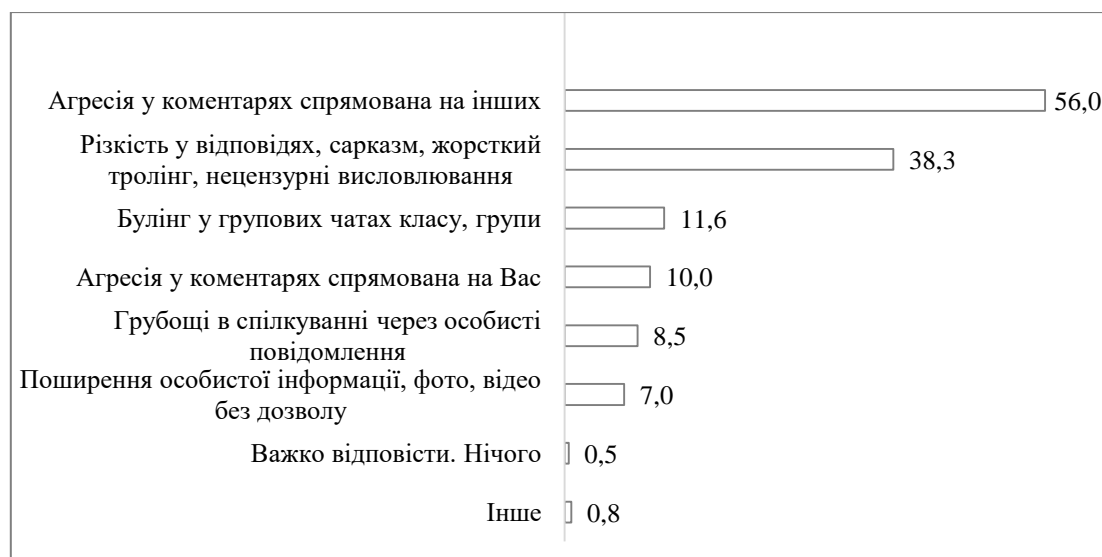

Рис. 7. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “З яким проявом конфліктної поведінки Вам найчастіше доводилося зустрічатися в соціальних мережах?”, N = 1221, %

За статевим розподілом, стикалися з агресією у коментарях, спрямованою на себе, 11,3% чоловіків і 9,6% жінок; агресією в коментарях, спрямованою на інших – 49,8% і 57,5% відповідно; грубощами в спілкуванні через особисті повідомлення – 8,2% і 8,6%; булінгом у групових чатах – 9,3% і 12,2%; різкістю у відповідях, сарказмом, жорстким тролінгом, нецензурними висловлюваннями – 36,2% і 39,0%; поширенням особистої інформації, фото, відео без дозволу – 4,7% і 7,6%.

Ініціювати конфлікти у соціальних мережах доводилося 18,1% опитаних (N = 1181). Чоловіки частіше, ніж жінки, виступали ініціаторами конфліктів – 31,2% vs 15,2% відповідно. Серед респондентів, які відповіли ствердно (N = 219), було досліджено причини: зачеплено мої принципи та цінності – 36,5%; суперечка стосувалася цікавої (важливої) для мене теми – 35,6%; інша сторона була не обізнана в темі, про яку повідомляла (поширювала фейки) – 31,5%; просто заради розваги – 10,0%; особиста неприязнь до іншої сторони – 5,9%; інше – 2,7% (рис. 8). За статтю розподіл є таким: зачеплення особистих принципів і цінностей – 41,0% чоловіків і 34,5% жінок;

суперечка стосувалася цікавої/важливої для мене теми – 33,3% vs 36,0% відповідно; інша сторона була не обізнана в темі, про яку повідомляла – 29,5% vs 33,1% відповідно; просто заради розваги – 19,2% vs 5,0% відповідно; особиста неприязнь до іншої сторони – 5,1% vs 6,5% відповідно.

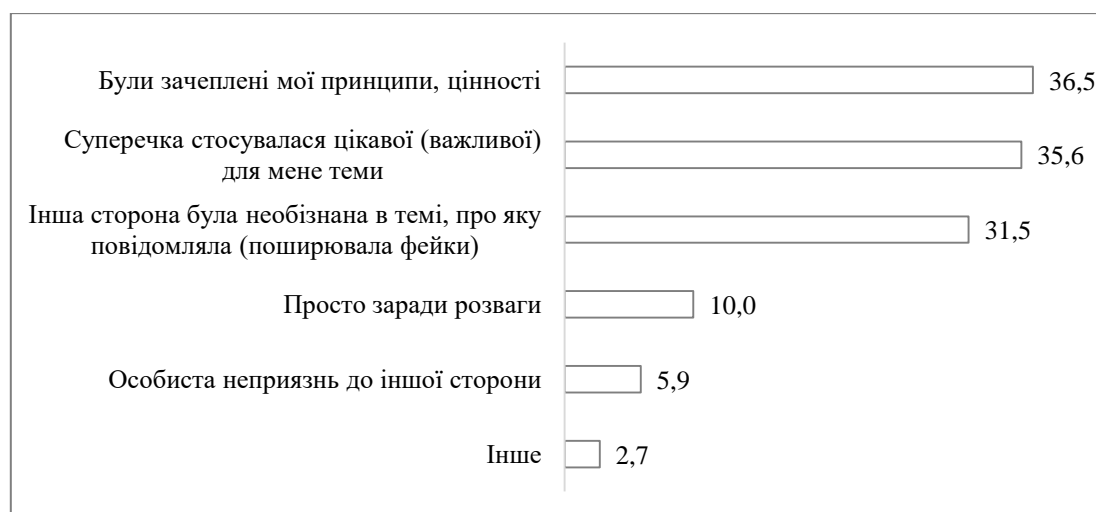

Рис. 8. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Яка була причина того, що Ви ініціювали конфлікт?”, N = 219, %

Отже, понад 25% молоді віком 12–19 років були учасниками конфліктів у соціальних мережах. На думку респондентів, найбільше конфліктних ситуацій помічено у коментарях під постами (88,8%). Найчастіше U-репортери стикалися з проявом агресії, спрямованої на інших користувачів – 56,0%. Ставали ініціаторами конфліктів 18,1% респондентів. Найпоширенішою причиною було зачеплення власних цінностей і принципів (36,5%).

Більше інформації про проєкт U-Report і результати інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань чи пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молодих людей України, будь ласка, звертайтеся за телефонами +38(066) 381-07-28 (Карина Людоговська), +38(093) 156-10-13 (Світозар Ніцполь), або через email: ureport.ukraine@gmail.com.

Список використаних джерел

1. Нестеренко Є.О., Людоговська К.В. Дайджест опитувань U-Report: II квартал 2021 р. (стажування та працевлаштування, електронна демократія, соціальні мережі та медіаграмотність). *Український соціум*. 2021. № 2 (77). С. 214–224. <https://doi.org/10.15407/socium2021.02.214>
2. Нестеренко Є.О., Людоговська К.В. Дайджест опитувань U-Report: I квартал 2021 р. (ставлення молоді до літніх людей, здоров'язберігаючі технології в освіті, підприємництво). *Український соціум*. 2021. № 1 (76). С. 114–124. <https://doi.org/10.15407/socium2021.01.114>

3. Нестеренко Є.О., Людоговська К.В. Дайджест опитувань U-Report: IV квартал 2020 р. (кар'єрний розвиток молоді, креативний потенціал молоді, здоровий спосіб життя). *Український соціум*. 2020. № 4 (75). С. 156–166. <https://doi.org/10.15407/socium2020.04.156>

4. Нестеренко Є.О., Людоговська К.В. Дайджест опитувань U-Report: III квартал 2020 р. (турбота молоді про здоров'я, дистанційне навчання та робота під час пандемії, волонтерство під час карантину, участь молоді у місцевих виборах). *Український соціум*. 2020. № 3 (74). С. 157–170. <https://doi.org/10.15407/socium2020.03.157>

Отримано 26.08.21 та оновлено 06.09.21

References

1. Nesterenko, Ye.O., Liudohovska, K.V. (2021). Digest of U-Report surveys: 2nd quarter of 2021 (internships and employment, electronic democracy, social media and media literacy). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 2 (77), 214–224. <https://doi.org/10.15407/socium2021.02.214> [in Ukrainian]

2. Nesterenko, Ye.O., Liudohovska, K.V. (2021). Digest of U-Report surveys: 1st quarter of 2021 (attitude of young people to elderly people, health-saving technologies in education, entrepreneurship). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 1 (76), 114-124. <https://doi.org/10.15407/socium2021.01.114> [in Ukrainian]

3. Nesterenko, Ye.O., Liudohovska, K.V. (2020). Digest of U-Report surveys: 4th quarter of 2020 (youth career development, creative potential of youth, healthy lifestyle). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 4 (75), 156-166. <https://doi.org/10.15407/socium2020.04.156> [in Ukrainian]

4. Nesterenko, Ye.O., Liudohovska, K.V. (2020). Digest of U-Report surveys: 3rd quarter of 2020 (youth health concerns, distance learning, and work during pandemic, volunteering during quarantine, youth participation in local elections). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 3 (74), 157-170. <https://doi.org/10.15407/socium2020.03.157> [in Ukrainian]

Received on 26.08.21 and updated on 06.09.21